

Bruksela, 27 lutego 2023 r.
(OR. en)

6703/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0394(COD)

CLIMA 92
ENV 162
AGRI 82
FORETS 15
ENER 87
IND 66
COMPET 134
CODEC 241

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	15557/22 + ADD 1-6
Dotyczy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijne ramy certyfikacji usuwania dwutlenku węgla – Debata orientacyjna

Z myślą o debacie orientacyjnej na posiedzeniu Rady (ds. Środowiska) w dniu 16 marca 2023 r. delegacje otrzymują w załączeniu notę informacyjną oraz pytania przygotowane przez prezydencję, aby pomóc w ustrukturyzowaniu dyskusji.

Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z przedstawionymi w załączniku notą informacyjną oraz pytaniami, a także o przekazanie ich Radzie w związku z przedmiotową debatą orientacyjną.

**Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie unijnych ram certyfikacji usuwania
dwutlenku węgla
– Debata orientacyjna –**

Nota informacyjna prezydencji zawierająca pytania do ministrów

Ograniczenie wzrostu temperatury na świecie do poziomu poniżej 1,5° C będzie wymagało głębokiego, szybkiego i trwałego redukowania emisji gazów cieplarnianych¹. W nadchodzących dziesięcioleciach należy radykalnie ograniczyć światowe emisje gazów cieplarnianych. Jednocześnie, aby zrównoważyć nieuniknione emisje i ostatecznie osiągnąć ich ujemny bilans, każdego roku konieczne będzie wychwytywanie i usuwanie z atmosfery coraz większych ilości CO₂. Aby możliwe było osiągnięcie globalnej zerowej emisji gazów cieplarnianych netto, konieczne będzie stosowanie różnych form usuwania dwutlenku węgla; działania te IPCC uznał za niezbędne w kilku scenariuszach opracowanych w celu ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5° C.

Europejskie prawo o klimacie ustanawia ramy nieodwracalnej i stopniowej redukcji emisji ze źródeł i zwiększania usuwania gazów cieplarnianych przez pochłaniacze w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej w Unii najpóźniej do 2050 r. i osiągnięcia ujemnych emisji w późniejszym okresie. Scenariusze służące osiągnięciu celu neutralności klimatycznej wskazują na potrzebę znacznego zwiększenia usuwania CO₂ w Unii, zarówno za pomocą rozwiązań opartych na przyrodzie, jak i rozwiązań technologicznych, aby do 2050 r. było to około 500 Mt rocznie^{2 3}. Oczekuje się zatem, że usuwanie dwutlenku węgla zyska na znaczeniu w naszej gospodarce i w unijnej polityce klimatycznej. Jednak przy obecnych politykach nie wydaje się, aby UE była na dobrej drodze do osiągnięcia zakładanych wartości⁴.

¹ „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change” [Zmiana klimatu 2022: łagodzenie zmiany klimatu], wkład grupy roboczej III w szóste sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu.

² Szczegółowa analiza towarzysząca komunikatowi Komisji pt. „Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki”.

³ Ocena skutków towarzysząca komunikatowi Komisji pt. „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli”, dok. 10865/20 ADD 2.

⁴ Na przykład częściowo negatywny rozwój sytuacji w kwestii całkowitego unijnego pochłaniania dwutlenku węgla w ostatnich latach wskazuje, że potrzebne są dodatkowe środki, aby osiągnąć cel pochłaniania netto wynoszący -310 Mt ekwiwalentu CO₂ w 2030 r., a by osiągnąć cele wyznaczone na lata 2040 i 2050 potrzeba będzie jeszcze więcej wysiłków.

Wniosek zmieniający obowiązujące rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF) po tym jak zostanie formalnie przyjęty w tym roku, wyznaczy nowy unijny cel na 2030 r. w zakresie pochłaniania netto wynoszący -310 mln ton ekwiwalentu CO₂, a także wiążące cele krajowe dla państw członkowskich. Zmienione rozporządzenie ustanawia również nowe przepisy ułatwiające dokładne monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie usuwania dwutlenku węgla, co jest niezbędne do dalszego rozwoju rolnictwa węglowego.

Pierwsze kroki w kierunku dalszej integracji w zakresie usuwania dwutlenku węgla

W grudniu 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła komunikat pt. „Zrównoważony obieg węgla”⁵, w którym podkreśliła znaczenie tworzenia zachęt i modeli biznesowych w celu zwiększenia absorpcji dwutlenku węgla przez naturalne pochłaniacze tego gazu w ekosystemach („rolnictwo węglowe”) oraz tworzenia jednolitego rynku wychwytywania, wykorzystywania, transportu i składowania dwutlenku węgla. W komunikacie określono również ambitne cele w zakresie usuwania dwutlenku węgla w perspektywie średnioterminowej.⁶

Następnie 30 listopada 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego **unijne ramy certyfikacji usuwania dwutlenku węgla**, którego celem jest ułatwienie prowadzenia wysokiej jakości usuwania dwutlenku węgla w UE. Wniosek obejmuje różne rodzaje usuwania dwutlenku węgla: poprzez rolnictwo węglowe, produkty akumulujące węgiel i w drodze trwałego składowania. Ostatecznie ramy mają na celu dalsze zachęcanie do prowadzenia usuwania dwutlenku węgla i przyspieszenie tego procesu, w szczególności poprzez uruchomienie dodatkowych źródeł dochodów oraz dzięki zwiększeniu zaufania. Celem jest również promowanie synergii między usuwaniem dwutlenku węgla a powiązanymi dodatkowymi korzyściami, takimi jak łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz korzyści dla bioróżnorodności. W tym celu we wniosku określa się kryteria QU.A.L.ITY⁷, a także przepisy dotyczące weryfikacji przez stronę trzecią, w tym przepisy dotyczące funkcjonowania systemów certyfikacji wdrażających przedmiotowe ramy. Zgodnie z wnioskiem Komisji kryteria QU.A.L.ITY zostaną doprecyzowane operacyjnie poprzez szczegółowe metody certyfikacji określone w drodze aktów delegowanych. Metody te będą oparte na tych czterech kryteriach i minimalnym zestawie elementów określonych w rozporządzeniu i opracowywane w porozumieniu z grupą ekspertów składającą się między innymi z przedstawicieli państw członkowskich.

⁵ Dok. 15045/21 + ADD 1–4.

⁶ Do 2028 r. wszyscy zarządcy gruntów powinni mieć dostęp do zweryfikowanych danych na temat emisji i pochłaniania, co ma umożliwić pomiar praktyk rolnictwa węglowego, a cała ilość CO₂ wychwytywanego, transportowanego, wykorzystywanego i składowanego przez sektory przemysłu powinna być zgłaszana i rozliczana; do 2030 r. stosowanie metod rolnictwa węglowego powinno przyczynić się do osiągnięcia celu sektora LULUCF zakładającego pochłanianie netto wynoszące -310 Mt ekwiwalentu CO₂, i również do 2030 r. co najmniej 5 Mt ekwiwalentu CO₂ powinno być usuwane rocznie z wykorzystaniem technologii przemysłowych.

⁷ *Quantification* (określanie ilościowe); *Additionality* (zasada dodatkowości), *Long-term storage* (składowanie długoterminowe); *Sustainability* (zrównoważony rozwój) (QU.A.L.ITY).

Jeżeli chodzi o usuwanie dwutlenku węgla z działalności przemysłowej, na przykład w drodze produkcji bioenergii z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla (BECCS) czy wychwytywania dwutlenku węgla bezpośrednio z powietrza i jego składowania (DACCS), Komisja zaproponowała oparcie się na istniejących przepisach dotyczących monitorowania i sprawozdawczości w zakresie geologicznego składowania CO₂ pochodzącego z instalacji ETS oraz na metodach mających zastosowanie do projektów w ramach funduszu innowacyjnego. W odniesieniu do rolnictwa węglowego Komisja zwraca uwagę na synergię z między innymi rozporządzeniem LULUCF i wspólną polityką rolną, a także z niedawno zaproponowanym prawem o odbudowie zasobów przyrodniczych. Jeśli chodzi o produkty akumulujące węgiel, Komisja wskazuje na potrzebę dalszych badań w celu określenia odpowiednich kategorii produktów i metod.

Stan prac w Radzie

Komisja dokonała wstępnej prezentacji wniosku na posiedzeniu Rady ds. Środowiska 20 grudnia 2022 r. podczas prezydencji czeskiej. Dyskusje na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska rozpoczęły się w lutym podczas prezydencji szwedzkiej. Na trzech posiedzeniach grupy roboczej, które odbyły się do tej pory, delegacje analizowały wniosek i miały okazję wskazać kwestie wymagające wyjaśnienia oraz przedstawić swoje wyjściowe stanowiska.

Komisja podkreśliła między innymi dobrowolny charakter ram oraz potrzebę rozpoczęcia intensywniejszego usuwania dwutlenku węgla w perspektywie krótkoterminowej, aby osiągnąć długoterminowe cele Unii w zakresie klimatu. Opisała wniosek jako narzędzie monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji oraz, jako taki, uznała go za pierwszy krok w kierunku włączenia usuwania dwutlenku węgla w unijną politykę klimatyczną i dalszego doprecyzowania posługiwania się nim w kontekście przyszłego celu klimatycznego na 2040 r. i w późniejszym okresie.

Tematy dyskusji

Powszechnie uznaje się, że choć priorytetowe znaczenie trzeba nadać szybkiej redukcji emisji gazów cieplarnianych, usuwanie dwutlenku węgla będzie odgrywało coraz większą rolę w przechodzeniu na neutralność klimatyczną. W związku z tym podczas dotychczasowych dyskusji państwa członkowskie zasadniczo z zadowoleniem przyjęły zamiar dalszego zachęcania do działań w zakresie usuwania dwutlenku węgla oraz dążenia do większej harmonizacji na szczeblu UE. Niektóre państwa członkowskie podkreśliły również znaczenie zasady „najpierw redukcja emisji”.

Analiza wniosku znajduje się jeszcze na wczesnym etapie i konieczne będą dalsze dyskusje na temat szeregu kwestii. Delegacje poprosiły o wyjaśnienie kilku głównych elementów wniosku, takich jak kluczowe definicje, zasada dodatkowości, procedura określania poziomów bazowych i ustanawianie szczegółowych metod certyfikacji.

Zadano również pytania odnośnie do kryteriów QU.A.L.ITY, funkcjonowania systemów certyfikacji i ryzyka podwójnego liczenia. Ponadto, w związku z obawami dotyczącymi ryzyka nieuczciwego zielonego PR-u, kilka delegacji zapytało, czy w proponowanym rozporządzeniu nie należy do pewnego stopnia określić zastosowań końcowych certyfikatów wydawanych w przedmiotowych ramach. Wiele delegacji pytało też o związek proponowanych ram z obecnymi systemami krajowymi służącymi podobnym celom, a także z międzynarodowymi mechanizmami i procesami.

Delegacje poruszyły również kwestie związane z okresem składowania, na przykład w odniesieniu do ważności certyfikatów, monitorowania i odpowiedzialności.

W odniesieniu do szczególnej kategorii rolnictwa węglowego kilka delegacji podkreśliło potrzebę uwzględnienia specyfiki krajowej, takiej jak zróżnicowane warunki klimatyczne i geograficzne na terenie Unii, oraz potrzebę zapewnienia dostępności ram również dla mniejszych podmiotów i drobnych właścicieli gruntów. Niektóre delegacje podkreśliły również potrzebę zapewnienia, by obciążenie administracyjne nie było nadmierne, zwłaszcza dla pojedynczych podmiotów.

Pytania do ministrów

Z myślą o zapewnieniu wytycznych dla dalszych prac nad proponowanym rozporządzeniem prezydencja zwraca się do ministrów o zastanowienie nad następującymi dwoma pytaniami:

Oczekuje się, że w nadchodzących dziesięcioleciach usuwanie dwutlenku węgla stawać się będzie coraz ważniejszym elementem uzupełniającym redukcję emisji w dążeniu do osiągnięcia celu porozumienia paryskiego dotyczącego otrzymania wzrostu temperatury poniżej 1,5 °C oraz celu neutralności klimatycznej w Unii najpóźniej do 2050 r. Dzięki wnioskowi dotyczącemu ram certyfikacji Unia Europejska ma możliwość wskazania sposobów dalszego odpowiedzialnego włączania usuwania dwutlenku węgla w ramy polityki klimatycznej.

- 1. W jaki sposób ramy certyfikacji na szczeblu UE mogłyby przyczynić się do zwiększenia wysokiej jakości usuwania dwutlenku węgla w Unii, stanowiąc uzupełnienie trwałych wysiłków na rzecz redukcji emisji?*
- 2. Z myślą o tym celu, jakie są Państwa zdaniem główne możliwości i wyzwania związane z wnioskiem Komisji? Czy są jakieś konkretne elementy, które wymagają dalszych wyjaśnień w celu poczynienia postępów w negocjacjach?*